

Святлана ЛІТВІНЧЫК

Святлана Літвінчык нарадзілася ў в. Клепачы Бераставіцкага раёна Гродзенскай вобласці 2 ліпеня 1963 года. У 1980 годзе скончыла Пагранічную сярэдняю школу, а ў 1985-м годзе філалагічны факультэт Беларускага дзяржаўнага ўніверсітэта. Са жніўня 1985 года працуе настаўніцай роднай мовы і літаратуры ў ДУА “Елкаўская СШ” Зэльвенскага раёна, з’яўляецца намеснікам дырэктара па вучэбна-выхаваўчай рабоце. Прызёр раённага конкурсу “Настаўнік года-1999”, пераможца абласнога конкурсу “Жанчына года” ў намінацыі “За грамадскую дзейнасць” (2011). Узнагароджана мноствам граматаў за педагогічную дзейнасць і граматай Зэльвенскага райвыканкама за 2-е месца ў літаратурным конкурсе, прысвечаным 750-годдзю Зэльвеншчыны (2008), граматамі Гродзенскага аблвыканкама за актыўны ўдзел у абласным конкурсе “Поэзия – души движение” (2008, 2015), стала пераможцай дадзенага конкурсу ў намінацыі “Школа і дзеці” (2016), Ганаровай Граматай РУП “Адукацыя і выхаванне” за прапаганду педагогічнага вопыту (2010) і іншымі. Вершы піша са школьных гадоў. Актыўна друкуецца ў раённай газеце “Праца”, “Бераставіцкай газеце”. Былі публікацыі паэтычных радкоў у газетах: “Слоніўскі веснік”, “Слоніўская газета”, “Літаратура і мастацтва”, “Сельская газета”, а таксама ў часопісах “Геаграфія ў школе”, “Выхаванне і дадатковая адукацыя” і іншых выданнях. Вершы настаўніцы ўвайшлі ў калектыўны зборнік зэльвенскіх паэтаў “Зоры над Зальвянкай”, гарадзенскіх паэтаў “Галасы”. Многа піша пра Сынкавіцкую царкву, з’яўляецца ўдзельнікам царкоўнага хору. Зэльвенскай раённай бібліятэкай выдадзены зборнік паэзіі Святланы Літвінчык “Колеры маёй зямлі” (2014). Шмат вершаў пакладзена на музыку. Паэтэса з’яўляецца актыўным сябрам раённага літаратурнага аб’яднання “Зоры над Зальвянкай”. Жыве ў вёсцы Елка Зэльвенскага раёна Гродзенскай вобласці. Піша на беларускай мове.

Элегія

Замяло.Намяло.Гурбы панарывала.
Адшыло.Адцвіло.Маладосці не стала.
Пражыву. Прапяю.Дзетак я пагадую.
І ўспомню вясну. І сябе маладую...

Сэнс жыцця

Ад прыроды павеяла лёгкім спакоем,
Туманамі ахутаны луг і палі.
Апранулася раптам ўсё наваколле
У бліскучы святочны убор дарагі.
Павуцінка задзірыста з сонцам іграе.
Асыпае бярозка поволі лісты...
І такой велічавасцю вее ад краю!
Ах!Жыццё непаўторнае!

Сэнс яго ў чым?

Сэнс жыцця!

І пульсуюць у скронях знаёмыя словы.
Менавіта ўвосень прыходзяць яны.
...А асенні лісток замяняецца новым
А да вуха даносяцца крокі вясны.
Хай бушуе, віруе, хай пеніцца восень!
Па закону - яна ўладарыць цяпер.
Толькі бачу скрозь дождж я вясеннюю просінь,
Я чакаю вясну і ў "заўтра" я веру.

А ўвосень

А ўвосень

губляе бярозка

Свае кучаравыя косы.

Росна...

А ўвосень

Дрыжыць лісцем асінка.

Досьць!

Трапятацца ёй кожнаю жылкай.

А ўвосень

Гусі - над асакою...

Спакоем

Вее восень нада мной і табою.

Сяброўка

А я вясну чарговую сустрэла
Усмешкай непрыкметнаю на вуснах:
Ты падрасла ўжо, мая бярозка белая?
Я да цябе іду сцяжынкай вузкай.

Мяне ўбачыўшы, галінкаю ласкава
Мне падмігнула ледзь прыкметна дрэўца.
Бярозкі белыя! Вы Беларусі нашай слава,
Да вас імкнецца напрудвесні сэрца.
Я абдыму цябе, бярозанька -сяброўка,
І ты ка мне так нізенька схіліся.
Убранне белае-вясення абноўка...
Здаецца: нашы сэрцайкі зліліся.

Дождж бывае розны

Дождж бывае розны...
Увосень ён халодны .
Летам- спорны, буйны.
Здэцца, б'е ў бубны.
А вясенні дожджык
Так нясмела мочыць.
Пырсне- і спужаецца,
Быццам заляцаецца
Да лясоў, дубраваў,
Да лугоў і траваў.
Пашань і палетак
І да першых кветак.
Розны дождж бывае:
Раніцай –гуляе,
А ўдзень злуецца.
К вечару здаецца,
Што за дзень стаміўся...
Але ж не-усхадзіўся
Й ноччу неўгамонны!
Стукаецца ў вокны,
Просіцца ў хату:
Стрэньце, чым багаты!
...Толькі з парасонамі
Ружовымі, зялёнымі
Ад яго хаваемся,
Пад дахам укрываемся.
Ты не злуйся, дожджык,
Палівай палеткі,
Каб яны радзілі
Новым жыццём улетку!

Калі былі мы проста маладыя

Ад успамінаў – кругам галава!
Хаця не ўсе старонкі з тых гадоў жывыя...
Ах! Як духмяна пахнула трава,

Калі былі мы проста маладыя!
Свяціла сонца быццам бы ярчэй,
Пускаючы па дахах пеўні агнявыя.
Мы не маглі адняць ад іх вачэй,
Калі былі мы проста маладыя.
А смак антонавак, што падалі ў расу?
У бацькоўскім садзе дрэвы векавыя?
А кветка, што каханы ўплёў у касу,
Калі былі мы проста маладыя?
Кіпіць жыццё, заве наперад нас.
Вядуць у “заўтра” сцежкі палявыя.
І толькі ва ўспамінах гэты час,
Калі былі мы проста маладыя!

У жыце валашкі так звонка смяюцца
А з неба даносіцца спеў жаўрука...
Я еду дадому, дарожкі ўюцца,
І піша ў дарозе пра Зэльву рука.
Сюды, воляй лёсу і Бога патрапіла
Яшчэ маладым і зялёным дзяўчом.
Ды тут свайго шчасця я не растраціла,
Бо зэльвенскі хлопец стаў моцным плячом...
Ужо выраслі дзеці, гадуем унукаў...
Ды помніцца першы ў Зэльву прыезд.
І бачыцца: Зэльва працягвае руку
І запрашае мяне да сябе.
Смяюцца крынічкі, спяваюць салоўкі.
Жыццё-быццам кніга-старонкі, радкі.
І нізка схіляю сваю я галоўку.
І дзякую ўсім вам, мае землякі.
За тое, што лёсам закінула ў Елку,
За тое, што чую Сынковіцкі звон.
За тое, што край мой зяльвянскаю песняй
Пяе калыханку і ноччу, і днём.
Таму галаву ва ўдзячнасці нізка
Схіліць прад другою Радзімай хачу.
Ты, Зэльва – матуля, ты лёсу калыска.
Я працай руплівай табе адплачу.

А як без песні над калыскай?
Без успамінаў аб былым?
Аб тым, што стала родным, блізкім,
Што стала мілым, дарагім.

І наплываюць успаміны..
І скрозь у іх-адна зямля.
Няхай малая ты, Радзіма,
Ды толькі лепш цябе няма.

Ты столькі лёсаў узгадала!
Шумелі хвалі ў палях.
Усіх ты гойдала-шугала,
Усіх трымала на руках.

І вось таму духмяны, светлы
Хачу букет са шчырых слоў.
Табе паднесці, маці-Зэльва.
Хачу аддзячыць за любоў.

І як ніколі, нізка-нізка
Паклон адвесіць зноў і зноў.
Мой родны край, мая калыска.
Мая зямля, мая любоў.

Мой анёл

Мой анёл! Зберагальнік цудоўны!
Ты са мною ўсюды, я знаю!
Побач ты, мой надзейны ахоўнік,
Я цябе на плячы адчуваю.
Беражэш ад людскога праклёну,
У многіх справах маіх выручаеш,
Ты выводзіш з зайздросці палону,
І ў дарогу мяне праважаеш.
Мой анёл! Я прашу: не стаміся!
Будзь і далей у жыцці мне апорай.
І за дзетак маіх памаліся,
Адвядзі ад іх беды і гора.
У сваю ж я чаргу абяцаю:
Ад мяне не ўбачыш ты здрады...
Ты пачуеш. Я веру. Я знаю.
І маліцца табе буду рада

Малітва маці

Прад іконай стаю і прашу ў задуменні:
Дай ты, Божа, жыцця і дарогі сумленнай
Для таго,
каго болей за ўсіх я люблю.
Зберажы іх.
Як маці, аб гэтым прашу...

Я люляла, расціла з любоўю і ласкай,
Я спявала ім песні, чытала ім казкі.
Пра дабро гаварыла на мове матулі.
І ўпэўнена:

добрыя словы, канечне, пачулі.

Нейк дарослымі сталі яны неўзнарок.
Толькі я ўсё даю ім

жыццёвы ўрок.

Каб любілі людзей і ішлі яны з Богам,
Будзе лёгкай тады і шырокай дарога...
Я стаю і прашу..

Так, як мама прасіла.

Я малітву матулі яшчэ не забыла.

І на вочы сляза набягае, як ў мамы.

Так вучыла яна.

І прасіла таксама...

Ты прабач,

што Цябе я так часта турбую.

Я прынесці гатова ахвяру любую,

Каб Ты толькі збярог самых родных у свеце,

Каго клічуць так коратка й ласкава –ДЗЕЦІ...

Маці і дзіця

Маці трымае дзіця...

Сваё маленькае дзіва.

Яна ажно свеціцца ўся.

І вусны да вочак любімых

Прыпалі.

Цалуюць яны немаўля.

Спускаецца локан ад скроні...

Маці трымае дзіця...

Бы тая Марыя на іконе.

Малая Радзіма

Мне малою радзімай

называць вас не хочацца.

Вы прыходзіце ноччу ва ўспамінах ка мне

З першым летнім дажджом

і з салоўкавым пошчакам.

Вы як быццам наяве.

Вы і ў снах у мяне.

Вы вялікімі сэрцамі ўсіх абагрэлі.

І ў дарогу адправілі нас,

маладых.

Успамінаюцца сённы ля дома арэлі.
Бачу постаці родных, суседзяў сваіх.

Чую пах тых духмяных румяных аладкаў,
І амаль адчуваю

гэты смак я штодня.

Ах, якія аладкі пякліся ў Дзявятках!
Вы, Дзявяткі,- дзяцінства і радасць мая.
А якую раку мелі вы, Грыцавічы!
Хоць далёка жыву,

толькі ўспомню не раз

Ваш садок пры царкве

ў белым-белым абліччы...

Я люблю вас і помню,

хоць змяніўся ўжо час.

З Клепачамі мой лёс звязан цесна і поўна.
Тут прайшла маладосць,

тут і хата мая.

Сіняй ноччу лічыла тут зоркі,

а поўня

Асвятляла мой шлях, каб быў відзен здаля.

...Я **малою** Радзіму называць больш не буду!..

Хіба можна **малою** Радзіму назваць?...

Мае вёсачкі родныя!

Хай і ў свята, і ў будзень

Будзе ваша імя звонка-звонка гучаць!

Незабудкі

Сінія, як неба, як бяздонне высі,

Як сюды вы трапілі, і адкуль ўзяліся?

Пад акном маім неяк раптам выраслі

У час вясны, як жоравы прыляцелі з выраю.

Просценькія, кволя, як вы тут з'явіліся,

Сінімі пялёсткамі ў траўцы заіскрыліся.

Кроплямі асвенчаны чыстымі, крынічнымі,

Напамінкам сталі мне вы аб вечных ісцінах.

Не забыць прасілі вы роднага парога,

Хлеба той скарыначкі, што даюць у дарогу.

Не забыць сяброў сваіх, што раслі тут разам,

Хоць ў жыццё пайшлі яны ўсе ў ногу з часам...

“Не забудзь,-здавалася, мне яны гавораць,-

Памагчы нямогламу ў бядзе і горы”.

Помню ўсё да кропелькі я з таго ўрока.

Дзе вы, незабудачкі?Я ад вас далёка.

Калі верыш у Бога,- маліся,
Калі не, то тады не грашы.

Датыкніся да цэгля чырвонай,
Да стагоддзяў на вежах сівых,
Мо пачуеш мелодыю звона,
Можа прашчураў песню сваіх.

А затым- едзь дарогаю далей.
Акунайся ў справы свае.
Толькі храм між Сынковіцкіх даляў
Шчэ не раз у душы ажыве

Пераўтварэнні

Як птушкай стану-палячу,
Як словам стану-закрычу.
Як стану ранай-зацягнуся,
Ракой як стану-разальюся.
Я кветка? Значыць, запунсую.
А жытні колас - закрасую,
І прарасту ў двары тваім,
Каб мог ты радавацца ім.

Бераставіца

(песня)

Жыццё адарвала, пагнала па свеце,
І я паляцела, куды ляцеў вецер.
Ды не магу на цябе я забыцца,
Бераставіца,Бераставіца

Я часта ў снах на радзіме бываю
І сілы, падтрымкі, апоры шукаю.
Тут ты напоіш гаючай вадзіцай,
Бераставіца, Бераставіца.

Я радасцю з вамі,сябры падзялюся,
Мяне зразумеюць тут, я спадзяюся.
Бо з кожнага сэрца водар струіцца,
Бераставіца, Бераставіца.

Намнога стагоддзяў наперад жадаю
Табе прыгажосці, родны мой краю.
Так хочацца нізка табе пакланіцца,
Бераставіца, Бераставіца

Дзве зоркі (маім бацькам)

Вы чулі? У кожнага зорка
Свая з нараджэння гарыць.
Салодка каму, а ці горка-
Яна памагае нам жыць.

І мне зорка свеціць таксама,
Ды толькі яна не адна
Адна зорка-мамачка, мама.
Другая.. Ад бацькі яна.

Дзве зоркі мяне зберагаюць,
Ідуць па дарозе жыцця.
Бывае, тайком паругаюць:
“ Ты не рабі так, дзіця”.

Дзве зоркі мне свецяць нязгасна,
Увесну, і летам, зімой.
Хачу, каб яны не пагаслі
І вечна сачылі за мной.

Каб грэла мяне на парозе,
Ад роднага дома цяпло.
І каб мне не прыйшлося
Сказаць аб тых зорках: “Было...”

Цацкі

Зайчыкі, мішкі, каты і сабачкі,
Лялькі вялікія-усё гэта цацкі,
Цяпер ўжо не новыя, ды дарагія,
Бо з імі гуляліся дзеці малыя.

Песцілі дзеці іх, клалі ў ложкак,
Цацкі любілі Наташак, Сярожак.
Дзеткі гуляліся з імі часамі,
Нават калі былі тата і мама.

У цацках, напэўна, дагутуль аж б'ецца
Шчыры кавалак дзіцячага сэрца.
Толькі цяпер яны проста сумуюць-
Выраслі дзеці і больш не сябруюць.

Цацкі цяпер засталіся ў хаце,
Як напамінак і тату, і маці.
Як доказ сапраўдны, як доказ адзіны,
Што гадавалі і дочку, і сына.

Калейдоскоп листвы

Срывает голову осенний ветер.
И жгут глаза березки вдоль дорог.
Ну что милее может быть на свете?
Я счастлива! Да видит это Бог!

Вот небо синее бездонно и безбрежно.
Ковер из листьев – всё у моих ног.
Иду, ступаю трепетно и нежно.
А осень дарит свой калейдоскоп.

И мне не надо золота и богатства.
Пусть только будет мирным небосвод.
И в золотых березки будут платях,
И только этот свет пусть сердце жжет.

Осенняя мелодия

Пустынные поля покрыл туман осенний,
Летит, петляя, паутинка вдоль дорог.
Ах, сколько было в жизни возвращений!
Ах, сколько было счастья и тревог!
Ах, сколько мне отмеряно печалей!
Но все же больше - счастья и любви.
О чем-то шепчет дымка в синей дали.
Кого-то с грустью кличут журавли.
Вот дремлет дуб, как старый добрый нищий.
Взлетает стая белых голубей...

И лишь меня никто нигде не ищет.
Сегодня я представлена себе

Последний осенний лист

На сердце радостно:
   печали как рукой
Снимает теплая погода.
И танец облаков как в хороводе
Несет мне радость и покой.
Душа открыта,
   только заходи
С добром и миром.
   Встречу непременно.
Неси туда ты солнце,
   а в дожди

